Franse loketstroken buiten Frankrijk

Hens A. Wolf
hencywolf@gmail.com

Inleiding

Frankrijk heeft 96 departementen. Een bekend departement als Parijs heeft nummer 75. Dat is terug te vinden op de nummerborden van Parijse auto's, maar ook op de loketstroken (#1). Onderaan staat een zescijferig nummer, dat ook met 75 begint. Het is de zogenaamde INSEE-code, hetgeen staat voor *Institut National de la Statistique et des Etudes Economiques*, kortweg het Franse Centraal Bureau voor de Statistiek.

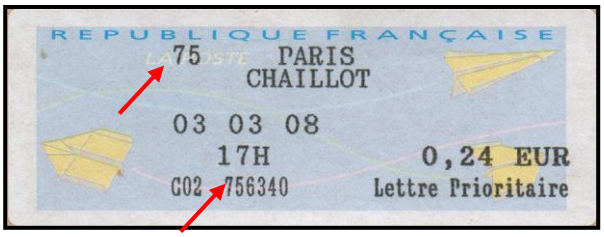

#1: departement 75

Echter, deze loketstroken worden niet alleen in Frankrijk zelf gebruikt, maar ook in gebiedsdelen buiten het moederland overal op de wereld. Voor deze gebieden zijn de departementsnummers 97 en 98 gereserveerd.
In alle gebieden met departementsnummer 97, aangevuld met Mayotte (98), wordt sinds 1 januari 2002 met euro's betaald. In de overige 98-gebieden is de munteenheid de CFP (Pacific Franc).

Het opzoeken van deze ver weg gelegen locaties in een wereldatlas is in zichzelf al een interessante bezigheid. In de laatste jaren heb ik stukje bij beetje nieuwe stroken met departementsnummer 97 en 98 gevonden. Ik kon daarmee niet alleen mijn verzameling uitbreiden, maar ook mijn kennis van een stuk interessante topografie. Dat leidde tot de volgende filatelistische wereldreis.

Loketstroken van overzeese gebiedsdelen met departementsnummer 97

Allereerst bezoeken we het Caraïbisch gebied en Zuid-Amerika. Daar vinden we:

- **Guadeloupe (971)**
- **Martinique (972)**
- **Guyana (973)**

■ **Guadeloupe (971)**
De hoofdstad van Guadeloupe is Basse-Terre. De grootste stad is echter POINTE-A-PITRE (#2). Merkwaardigerwijs wordt die naam ook gespeld als POINT A PITRE , mogelijk de Engelse variant (#3).
Op deze twee stroken staat de INSEE-code 97120 in de rechthoek rechts, terwijl de postcodes 97159 en 97110 van deze postkantoren links staan. Aangezien dit tot misverstanden leidde, staat sinds de invoering van de loketstroken met de papieren vliegtuigjes alleen de INSEE-code op de stroken (#4).

#2: POINTE-A-PITRE

#3: POINT A PITRE

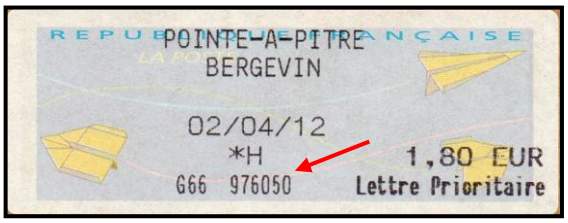

#4: nog maar één code

■ **Martinique (972)**
Martinique is sinds 1816 een deel van Frankrijk. De hoofdstad is Fort de France (#5).

#5: FORT DE FRANCE

De strook met de vette tekst SCHOELCHER TRVIL AP (#6) komt uit een frankeermachine in het stadhuis van deze kleine stad. Net als in veel dorpjes op het Franse platteland is het normale postkantoor in SCHOELCHER gesloten omdat het niet meer rendabel was. Er is een nieuw type frankeermachine geplaatst met enkele nieuwtjes in de opdruk. Het jaartal wordt geprint als 2007, 2008, 2009, etc., niet 07, 08, 09, etc. zoals op alle andere stroken. Bovendien hebben alle andere stroken een komma in de waarde (de Europese manier), maar in dit type opdruk is dat een punt (op z'n Engels). De letters AP staan voor *Agence Postale* = Postagentschap.

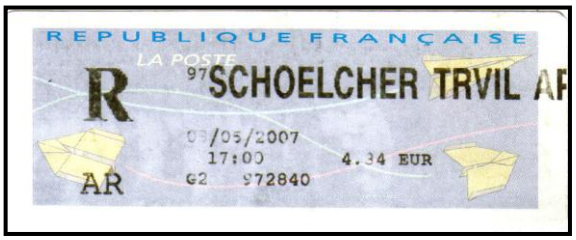

#6: SCHOELCHER TRVIL AP

Op 15-07-2007 zijn de eilanden Saint-Barthélemy (977) en Saint-Martin (978) afgescheiden van Guadeloupe.

■ Guyana (973)

De hoofdstad van Guyana is CAYENNE (#7). Veel stroken komen echter uit KOUROU, bekend als lanceerinstallatie van de Europese Ariane raketten. Op de strook uit Kourou in afb.#8 is de tekst als gevolg van een kennelijke processorstoring wat ontregeld: De H van Heure (= uur) is naar links verschoven (geen uuraanduiding) en op de plaats van de H staat nu de D van Document, die een regel lager hoort te staan.

#7: CAYENNE

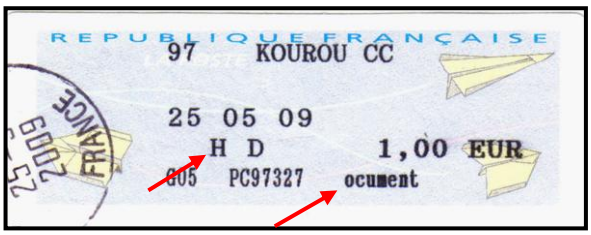

#8: KOUROU

Na de stroken te hebben gevonden, die met 971, 972 and 973 beginnen, moeten we de Atlantische Oceaan oversteken naar de Indische Oceaan. Daar vinden we stroken beginnend met 974. We arriveren op het eiland Réunion.

■ Réunion (974)

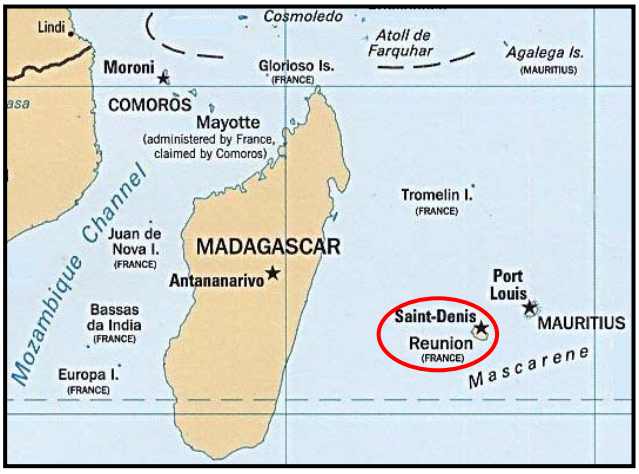

Réunion is een vulkanisch eiland, ongeveer 750 km ten oosten van Madagascar in de Indische Oceaan. Na de ontdekking in 1513 is het een smeltkroes van nationaliteiten en culturen geworden. Sinds 1642 hoort het bij Frankrijk.
Het vliegveld van Réunion heet Roland Garros. Er is een klein postkantoor gevestigd (#9). De naam komt van Eugène Adrien Roland Georges Garros, geboren in Saint-Denis op Réunion op 6 oktober 1888. Hij was in het begin van de 20e eeuw een vliegtuigpionier en oorlogsheld. Hij sneuvelde in een luchtgevecht boven de Franse Ardennnen, nog geen 30 jaar oud. Toen in 1927 een groot tennisstadion in Parijs werd aangelegd, heeft een vriend en medestudent bewerkstelligd dat het de naam Roland Garros zou krijgen.

#9: ROLAND GARROS AEROPORT

De INSEE-code op alle stroken van Réunion in mijn verzameling begint met 974, behalve St. Louis. De eerste drie cijfers op die strook zijn 979 (#10).

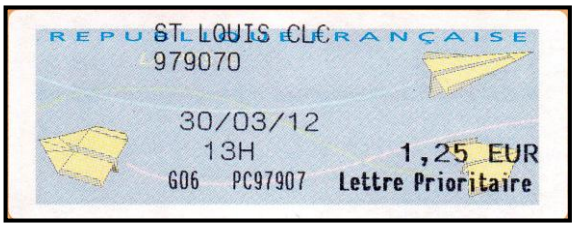

#10: code 97907

De strook van ST PIERRE is interessant (#11). St. Pierre is zo'n algemene naam voor een stad in Frankrijk, dat hij met verschillende INSEE-codes voorkomt. Alleen door de INSEE-code 97416 is duidelijk dat de strook van 30 04 90 afkomstig is van St. Pierre in Réunion. Bijna 20 jaar later wordt de naam 'REUNION' toegevoegd op de strook (#12).

#11: ST PIERRE

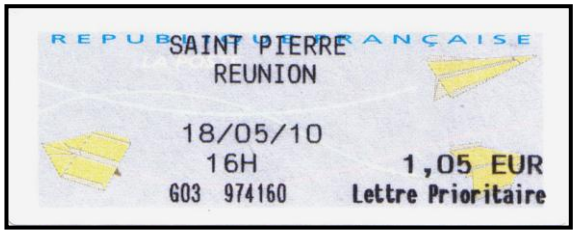

#12: SAINT PIERRE / REUNION

Maar ……. de naam SAINT PIERRE kwam weer onder mijn aandacht bij een strook van 20/03/13.
Ik keek er bijna overheen, dat de eerste drie cijfers niet 974 waren, zoals op Saint Pierre / Réunion, maar 975 (#13).

#13: SAINT PIERRE

Dit leidde tot weer een reis half over de wereld, die eindigde voor de kust van Newfoundland (Canada). Daar liggen twee piepkleine eilandjes, genaamd:

■ Saint Pierre et Miquelon (975)

Nu ik een strook van het eilandje ST. PIERRE in mijn verzameling had, wilde ik er ook eentje van het andere eiland, Miquelon. Dus schreef ik een brief aan de Post aldaar, voegde een munt van €2.00 bij en vroeg om toezending van enkele stroken met lage waarden. In zijn antwoord van 5 juni 2013 zond de postbeambte mij vier verschillende stroken toe met een handgeschreven aantekening in het Frans: "Deze vier stroken zijn de enige beschikbare op Miquelon" (#14).

#14: antwoord van de postbeambte

De eerste strook is een Lettre Prioritaire (#15a), de tweede een Aangetekende (vandaar de R van Recommandé) (#15b), de derde is een Aangetekende met toevoeging AR = Avis de Réception = Bewijs van Ontvangst (#15c). De vierde strook is een Lettre Verte (= groene brief) (#15d).
Dit betreft een lager tarief maar een langere bezorgtijd omdat gebruik wordt gemaakt van milieuvriendelijke vormen van vervoer (bijvoorbeeld geen vliegtuig).

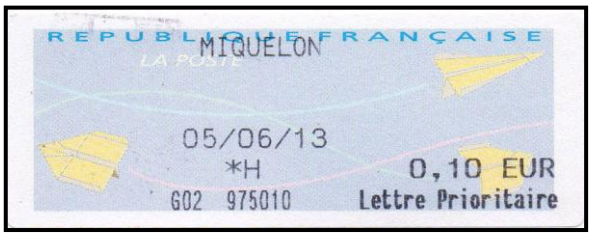

#15a: Lettre Prioritaire

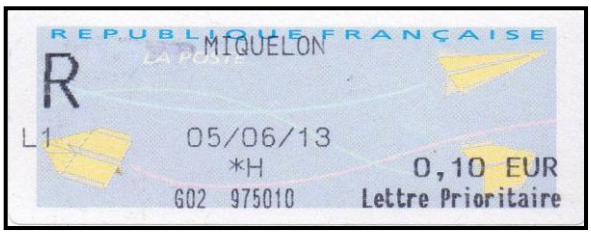

#15b: Aangetekend

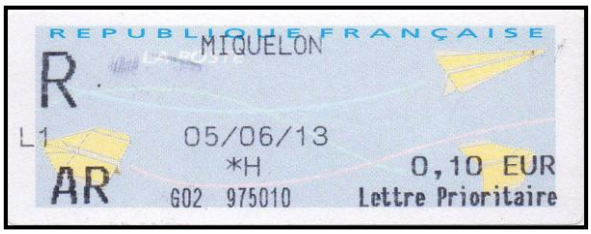

#15c: Aangetekend met bewijs van ontvangst

#15d: groene brief

Stroken van overzeese gebiedsdelen met departementsnummer 98

■ Mayotte (Comoren) (985)

Mayotte en drie andere kleine eilanden zijn deel van de archipel der Comoren ten noordwesten van Madagascar. In 1842 verkocht de Koning van Madagascar de Comoren aan Frankrijk. Toen de eilandengroep in 1975 onafhankelijk werd, besloot het volk van Mayotte toch bij Frankrijk te blijven als overzees gebiedsdeel. Op 31 maart 2011 kreeg Mayotte de status van een overzees *département*.
De hoofdstad is Mamoudzou (#16a). Een klein kantoortje stond in Chiconi (#16b)

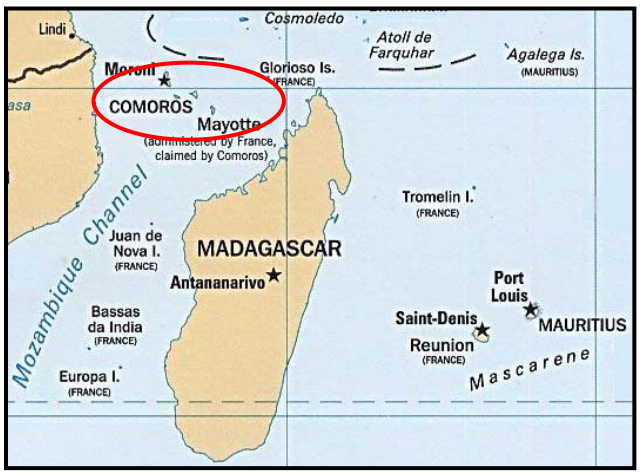

#16a: MAMOUDZOU

#16b: CHICONI

De laatste overzeese gebieden binnen de Franse invloedssfeer zijn:

■ **Nieuw Caledonië (983)**

■ **Frans Polynesië (985)**

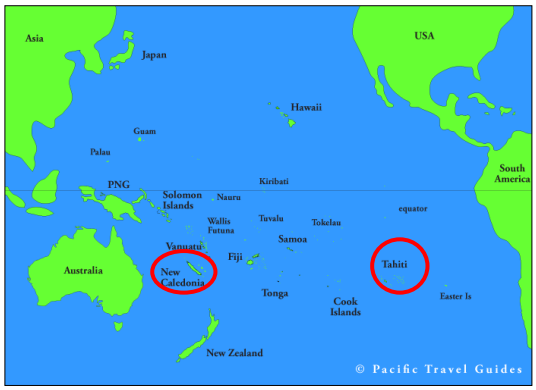

■ **Nieuw Caledonië (983)**

Deze groep eilanden ligt in de Grote Oceaan, 1200 km ten oosten van Australië. Frankrijk verwierf Nieuw Caledonië in 1853. Tussen 1864 en 1897 werd het gebruikt als gevangeniskamp voor 21.000 veroordeelde Franse criminelen. Het is nu een overzees gebiedsdeel met een speciale status. In de komende jaren moeten de inwoners van Nieuw Caledonië beslissen over al dan niet onafhankelijkheid. Nieuw-Caledonië (NLLE CALEDONIE; NLLE = nouvelle = nieuw) heeft een eigen afbeelding op de stroken, maar wel de machineopdruk REPUBLIQUE FRANÇAISE (#17). De nationale munteenheid is de Pacific Franc, die in een vaste verhouding tot de € staat. 1 € komt overeen met 120 CFP.

#17: REPUBLIQUE FRANÇAISE

In 2008 werd een nieuwe afbeelding gebruikt met een zwarte opdruk (#18) en sinds 2011 wit papier met dezelfde zwarte opdruk (#19). De opdruk RF geeft blijk van de verbinding met het moederland: RF betekent REPUBLIQUE FRANÇAISE. Let er op dat op alle stroken de INSEE-code begint met 983.

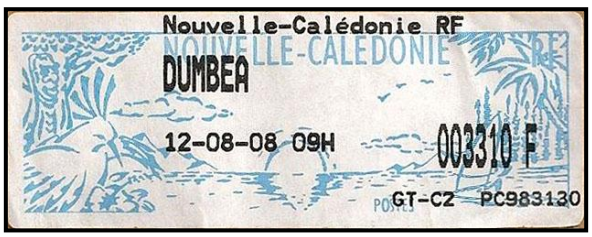

#18: nieuwe afbeelding

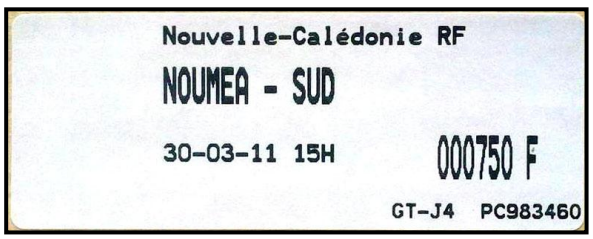

#19: wit papier

■ **Frans Polynesië (985)**

Frans Polynesië bestaat uit ongeveer 130 eilanden, verspreid in de Grote Oceaan over zo'n 2.500.000 vierkante kilometer zee. Het grootste en meest bevolkte eiland is Tahiti. Net als Nieuw Caledonië gebruikt Frans Polynesië stroken met een eigen afbeelding en met de naam POLYNESIE FRANÇAISE. Op de TEST-strook in afb.#20 staan de voorgedrukte letters RF voor REPUBLIQUE FRANÇAISE. De munteenheid is de CFP-franc, niet de euro (#21).

#20: TEST

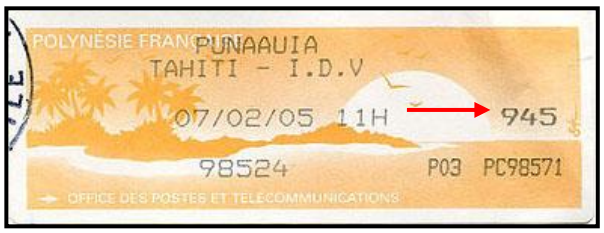

#21: CFP-waarde

Deze wereldreis brengt ons terug naar Frankrijk, waar we tenslotte aandacht besteden aan de situatie van:

■ **Andorra (66)**

■ **Monaco (06)**

■ **Andorra (66)**

Andorra ligt aan de zuidgrens van Frankrijk in de Pyreneën. De Post in Frans Andorra gebruikt dezelfde stroken als die in Frankrijk. Ze hebben departementsnummer 66, hetgeen staat voor het Franse *département* Pyrénées-Orientales (= Oostelijke Pyreneën). Let er echter op dat op de strook in afb.#22 de naam niet REPUBLIQUE FRANÇAISE is, maar PRINCIPAT D'ANDORRA. Het staatje wordt bestuurd in een

soort co-presidentschap met de Franse president. Let er ook op dat in dit geval de INSEE-code 66920 tweemaal op de strook is geprint.

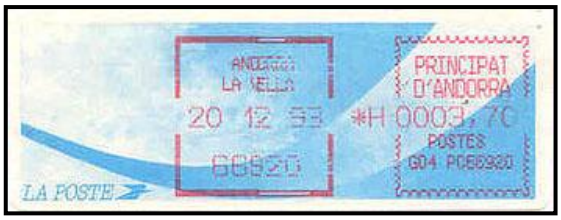

#22: PRINCIPAT D'ANDORRA

■ Monaco (06)

Aanvankelijk gebruikte Monaco net als Andorra de Franse loketstroken, maar dan met de opdruk PRINCIPAUTE DE MONACO (#23).

Opmerkelijk is dat stroken van Monaco het departementsnummer 98 voeren, als ware het een overzees gebiedsdeel, terwijl het nummer 06927 rechts onderaan de strook verwijst naar *département* 06 (Alpes-Maritimes).

#23: Franse loketstrook

In 1995 introduceerde Monaco stroken met een eigen ontwerp en de naam PRINCIPAUTE DE MONACO (#24). Monaco wordt momenteel geregeerd door Prins Albert II. Het staatje heeft geen eigen munteenheid. Het heeft altijd de Franse franc gebruikt en sinds 1 januari 2002 de euro.

#24: PRINCIPAUTE DE MONACO

Met deze stroken komt de wereldreis langs Franse overzeese gebieden ten einde. Voor een loketstrokenverzamelaar is het als een 21e eeuwse ontdekkingsreis om achter de bijzonderheden te komen van de stroken en de INSEE-codes van die ver weg gelegen streken. Dat maakt het verzamelen ervan bijzonder interessant.

NASCHRIFT:

Sinds medio 2014 worden op de Franse loketstroken en ook op die van overzeese gebiedsdelen de plaatsnamen en straten niet meer geprint. De locaties zijn sindsdien alleen maar te herleiden via de INSEE-codes.
Een voorbeeld daarvan is de strook van Bureau St Paul / Savanna uit 2014 met INSEE-code 974294.
Diezelfde code staat op de strook uit 2017 (#25), maar dan zonder plaats- en straatnaam.

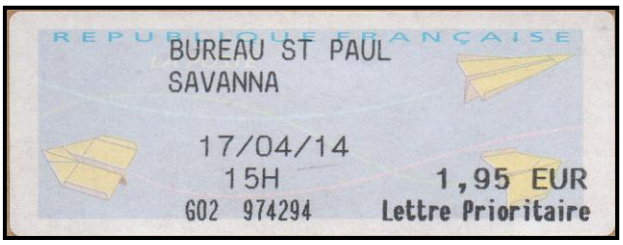

#25: INSEE 974294